

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Науково-методичний центр вищої освіти
Одеська обласна держадміністрація
Одеське відділення Академії будівництва
Південне відділення Академії архітектури
Одеське відділення Інженерної академії

Одеська державна академія
будівництва та архітектури

МАТЕРІАЛИ
XVIII міжнародної
науково-методичної конференції

«УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ»

Частина 2

18-19 КВІТНЯ

ОДЕСА-2013

МІСЦЕ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ

Павлик Н.П. *(Житомирський державний університет імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна)*

Найбільш повно потенціал неформальної освіти використовується у європейських країнах, де під неформальною освітою розуміється будь-яка організована поза межами формальної освіти освітня діяльність, яка доповнює формальну освіту, забезпечуючи освоєння тих умінь і навичок, які необхідні для соціально та економічно активного громадянина країни.

Аналіз наукової літератури з проблеми неформальної освіти свідчить про зростання протягом останнього десятиріччя уваги науковців та практиків педагогічної діяльності до змісту, форм і методів неформальної освіти в Україні та закордоном. Зокрема, у роботах Н. Верхоглядової, Ю. Деркач, С. Закревської, Д. Зіцера, С. Овчаренко, А. Солнишкіної висвітлено загальні підходи до визначення та змісту неформальної освіти; Г. Нестеренко, О. Тишкової, С. Зінченко, А. Гончарук, Л. Тимчук, Л. Сігасової, С. Архипової – охарактеризовано місце неформальної освіти у системі освіти дорослих. Окремі галузі застосування неформальної освіти у професійній підготовці та професійній діяльності висвітлено у роботах С. Зінченко (мистецькі напрями професійної підготовки), Т. Кристопчук (аграрні коледжі), Н. Мартинової (туристична індустрія), Н. Сулаєвої (музична освіта), К. Шендеровського (соціальні комунікації). Велика частка наукових праць присвячена опису та порівняльному аналізу застосування потенціалів неформальної освіти за кордоном – О. Огієнко (Швеція), В. Стрижалковська (Чехія), Н. Горук (США), О. Сандецька (Польща), М. Лещенко і В. Давидова (Швеція), А. Гончарук (країни ЄС), І. Яковлева (Білорусь). Спеціальні технології здійснення неформальної освіти висвітлено у роботах Г. Дацюк, О. Зайцевої, Н. Карбовської, Н. Монахової, О. Савенок, О. Семиколенової, Я. Сорокопуд, О. Суислової, І. Сушенка, А. Шиліної.

Витоки концепції неформальної освіти першочергово полягали у її протиставленні системі формальної освіти, яка має чітку ієрархію, державну регламентацію програм, офіційну сертифікацію, та були зумовлені сучасним феноменом розширення сфери освітніх послуг, а саме: поступовим «розмиванням» меж між вільним часом і навчальним процесом для набуття професійної конкурентоспроможності (додаткове вивчення молоддю інших мов

і культур, набуття організаційних і комунікативних компетентностей, вивчення психологічних засад професійної діяльності, тощо); прагненням студентської спільноти до активної участі у житті суспільства та набуття можливості впливу на сучасні політичні, соціальні, освітні процеси (поширення молодіжних громадських об'єднань і студентських рухів, зміна ставлення до самоврядування та волонтерства); формуванням в Україні інформаційного суспільства та відповідними потребами майбутніх фахівців у оволодінні компетентностями щодо швидкої соціальної/професійної адаптації та інформаційно-комунікаційної орієнтації.

Неформальна освіта, будучи навчально-виховною сферою, учасники якої самостійно визначають цілі, зміст і результати навчання, дозволяє урізноманітнити зміст професійної підготовки для забезпечення повної відповідності потребам сучасного українського студентства. Неформальна освіта не має потенціалу змінити формальну освіту, що створює загальний фундамент майбутньої професійної діяльності, однак вона здатна поглибити компетентності у сферах, які становлять інтерес для студентської молоді.

Основними характеристиками неформальної освіти є: варіативність програм і термінів навчання, поєднання форм наукових і прикладних знань, добровільний характер навчання, цілеспрямованість навчання та практичної діяльності студентів, спрямованість на задоволення освітніх потреб окремих соціальних, професійних, територіальних громад, створення комфортного освітнього середовища, навчання засобами комунікативної взаємодії, можливість психологічного захисту студентів у змінних умовах середовища.

Соціологія освіти розрізняє 3 сучасні діючі форми освіти, що виходять за межі формальної: освіта протягом життя, неформальна освіта та позаформальна освіта. Усі визначені форми мають важливий соціально-педагогічний потенціал, однак саме неформальна освіта дозволить майбутнім соціальним педагогам реалізувати соціально-педагогічні функції у професійній діяльності. Крім того, саме неформальна освіта, що пропонує додаткові альтернативні форми навчання і додатковий зміст, може допомогти випускникам спеціальності «Соціальна педагогіка» ефективно пристосуватися до сучасних суспільних трансформацій. Звідси впливає соціально-педагогічний зміст неформальної освіти, оскільки саме соціальна педагогіка, інтегруючи вагомі здобутки у сферах педагогіки, психології, соціології тощо, здатна створити умови для рефлексії дітьми та молоддю власних особистісних переваг та здібностей та забезпечити їх життєву і соціальну самореалізацію.